

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ
ဆန်းစစ်လေ့လာချက်
၂၀၁၉

ငါးသယံဇာတကဏ္ဍ

နောက်ခံအကြောင်းအရာ - မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းလျက် ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ် နားလည်သဘောပေါက်မှုကို ပိုမိုမြှင့်တင်ရန်နှင့် ရှင်းလင်းသည့် ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်ကို ပေးနိုင်ရန် ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး လုပ်ငန်းများနှင့် တိကျသော လုပ်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်အနေဖြင့် ထိရောက်စွာ ကူညီနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

နည်းလမ်းများ - ဤလေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် သုတေသနဆောင်ရွက်ချက်များ၊ အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် ရရှိငါးဧရာဝတီနှင့် တနင်္သာရီစသည့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် ကွင်းဆင်းလေ့လာထားချက်များကို ပေါင်းစပ်ထားပြီး ပင်လယ်ပြင် ငါးလုပ်ငန်း၊ ရေချို ငါးလုပ်ငန်းနှင့် ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းကဏ္ဍများကို အဓိကထား လေ့လာထားပါသည်။

ငါးလုပ်ငန်းနှင့် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကို အဓိက အထောက်အကူပြုပါသည်။ ငါးလုပ်ငန်းအခန်းကဏ္ဍမှ မြန်မာနိုင်ငံ ဂျီဒီပီ၏ ၂ ရာခိုင်နှုန်း ကို အထောက်အကူပြုပြီး အသားဓာတ်စားသုံးမှု၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အလုပ်အကိုင်ပံ့ပိုးနိုင်မှု ၆ ရာခိုင်နှုန်း အထိရှိပြီး အချို့ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာငွေရရှိမှု၏ ၃၄ ရာခိုင်နှုန်း မှ ၅၆ ရာခိုင်နှုန်းအထိ အထောက်အကူပြုပါသည်။ မြန်မာ့ငါးအရင်းအမြစ်များအား အလွန်အကျွံ ဖမ်းဆီးထုတ်ယူမှုများကြောင့် ပင်လယ်ပြင်နှင့် ရေချိုငါး သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို လျော့နည်းစေသည်။ ယခုအခါတွင် ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍသည် စီးပွားရေးအရ နှင့် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင် ရေလုပ်သားပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် များစွာကျဆင်းလျက်ရှိပါသည်။ အရေးယူတုံ့ပြန်မှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အစိုးရသည် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းများ (Monitoring, Control and Surveillance - MCS) စနစ်ကို ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် သန့်ရှင်းချမှတ်ထားပြီး ငါးနှင့် ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ရေးအား ပိုမိုမြှင့်တင်နိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများကို ရှာဖွေလျက်ပါသည်။

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ငါးထုတ်လုပ်မှုမှာ မက်ထရစ်တန်ချိန် ၃ သန်း (FAO ၂၀၁၈) ရှိပြီး ပင်လယ်ပြင်လုပ်ငန်း၊ ရေချိုငါးလုပ်ငန်းနှင့် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများမှ အချိုးညီစွာ ထုတ်လုပ်ပါသည်။
- ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် လူဦးရေ ၃.၂ သန်း ကျော်ခန့် အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပြီး အချိန်ပြည့် လုပ်ကိုင်သူ လုပ်သား ၈ သိန်းခန့်နှင့် အချိန်ပိုင်း လုပ်ကိုင်သူ လုပ်သား ၂.၄ သန်းရှိသည် (ကမ္ဘာ့ဘဏ် ၂၀၁၈)။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၁.၉ သန်း နေထိုင်လျက်ရှိပြီး ပင်လယ်ပြင်နှင့် ကမ်းရိုးတန်း အရင်းအမြစ်များပေါ်တွင် အဓိက မှီခိုနေရသည် (BOMLME ၂၀၁၄)။
- ပင်လယ်နှင့် ကမ်းရိုးတန်းဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများမှာ တစ်နှစ်လျှင် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၈.၅ ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိပြီး ၎င်းတို့၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးမှာ ဒီရေတောနှင့် သန္တာကျောက်တန်းများမှ ရရှိသည် (BOBLME ၂၀၁၄)။ မကြာသေးခင်က ပြုလုပ်ခဲ့သော လေ့လာဆန်းစစ်မှုများမှ ခန့်မှန်းချက်အားဖြင့် ဒီရေတောများသည် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများအား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ၏ ရိုက်ခတ်မှုမှ ကာကွယ်ထားပြီး ၎င်းတန်ဖိုးမှာ တစ်နှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၆၅) သန်းဖိုးမျှ ရှိသည် (Losada et al. ၂၀၁၈)။

စီးပွားရေးအတွက် အထောက်အကူပြုခြင်း

ငါးလုပ်ငန်း၏ အထောက်အကူပြုမှုအား တိကျစွာ တိုင်းတာမှုပြုလုပ်ရန် အခက်အခဲရှိသည်။ ဂျီဒီပီ ကိန်းဂဏန်းများတွင် ငါးလုပ်ငန်းနှင့် မွေးမြူရေး ကဏ္ဍကို ပူးတွဲဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် ၂၀၁၅/၁၆ ကာလတွင် ဤ ကဏ္ဍခွဲနှစ်ခုမှ စုစုပေါင်း ဂျီဒီပီကို အထောက်အကူပြုမှုမှာ ၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိ သည် (Belton ၂၀၁၈)။

၂၀၁၆/၁၇ ခုနှစ် ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍမှ ပြည်ပတင်ပို့ကုန် သည် အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်း ၆၀၀ ကျော် တန်ဖိုး (၄၃၈၇၁၀ မက်ထရစ်တန်ချိန်) ရှိသည် (ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန ၂၀၁၇)။ တန်ဖိုးမြင့် ငါးနှင့် ငါးထွက်ကုန်များအတွက် ပြည်ပပို့ကုန်ဈေးကွက်များသည် ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းဆီးထုတ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို သိသာထင်ရှားစွာ တွန်း အားပေး ဖြစ်စေပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ပပို့ကုန်မှ ရရှိသော ဝင်ငွေများနှင့် ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အထောက်အကူပြုရာတွင် အရေးကြီးသည်။

ပင်လယ်ပြင်ငါးလုပ်ငန်း

ပင်လယ်ပြင်ငါးလုပ်ငန်းမှ တစ်နှစ်လျှင် မက်ထရစ် တန်ချိန်ပေါင်း ၁ သန်း (FAO ကိန်းဂဏန်းများ) မှ ၃ သန်း (လုပ်ငန်းဦးစီးဌာန ၂၀၁၈) အထိ ထုတ် လုပ်သည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ သို့ရာတွင် ငါးအရင်းအမြစ်များအား အလွန် အကျွမ်းသီးထုတ်ယူခြင်းများသည် ပင်လယ်ငါးအရင်းအမြစ်များကို များစွာ ထိခိုက် ကျဆင်းစေပြီး ၁၉၇၉/၈၀ ခုနှစ်များကတည်းက ၉၀ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ကျဆင်းလာခဲ့သည်ဟု သိရှိရသည် (Krakstadt et al. ၂၀၁၅)။ ရေရှည်တည်တံ့သော ငါးထုတ်လုပ်မှု သတ်မှတ်ချက်အဆင့်များနှင့် ငါး ဖမ်းဆီးသည့် နည်းစနစ်များကို ပင်လယ်ပြင် ငါးထုတ်လုပ်မှု စနစ်တကျ တိုးမြှင့်စေရန် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ ၎င်းသည် စီးပွားဖြစ် ငါးလုပ်ငန်းများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေပိုမိုရရှိစေပြီး တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင် ရေလုပ်သား များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို ပိုမို၍ တိုးတက်လာစေမည်ဖြစ်သည်။

ရေချိုငါးလုပ်ငန်း

ရေချိုငါးဖမ်းဆီးခြင်းငါးထုတ်လုပ်မှုမှ တစ်နှစ်လျှင် တန်ချိန် ၁.၆ သန်းရှိမည် ဟု အချိုးရမှ ခန့်မှန်းသည် (ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန ၂၀၁၇)။ မြန်မာနိုင်ငံ မြေဧရိယာ၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ကျယ်ဝန်းသော ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းဒေသ တစ်လျှောက်တွင် တန်ဖိုးကြီးမားသည့် ရေချိုငါးမျိုးစိတ်များစွာ လျော့နည်း ကျဆင်းခဲ့ကြောင်း ၎င်းဒေသရှိ ရေလုပ်သားများမှ ဆိုထားပါသည် (Baran et al. ၂၀၁၈)။

ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်မှု

FAO ၏ အဆိုအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ် သည့် နိုင်ငံများတွင် အဆင့် ၈ နေရာတွင် ရှိသည် (ရေတွင် ပေါက်ရောက် သည့် အပင်များနှင့် အစားအစာ မဟုတ်သည့် ထုတ်ကုန်များ မပါဝင်ပါ)။ တစ်နှစ်လျှင်ခန့်မှန်းခြေ မက်ထရစ်တန်ချိန် ၁ သန်းခန့် နှစ်စဉ် ထုတ်လုပ် သည်။ မွေးမြူရေးငါးများသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်အတွက် အရေးပါပြီး ဝယ်လိုအားမြင့်တက်လျက်ရှိကာ တစ်နိုင်ငံလုံးငါးစားသုံးမှု၏ ၂၁ ရာခိုင်နှုန်း ရှိသည် (Belton et al. ၂၀၁၅)။

ငါးမွေးမြူရေးမှ ဂျီဒီပီ၏ ၀.၆ ရာခိုင်နှုန်း အထောက်အကူပြုပြီး ငါးလုပ်ငန်း နှင့် ပေါင်းလျှင် စုစုပေါင်း ဂျီဒီပီ၏ ၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ၎င်းသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ တစ်ခုတည်းမှ ရရှိ သော ဂျီဒီပီများဖြစ်သည့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် (ဂျီဒီပီ ၏ ၃.၆ ရာခိုင်နှုန်း) နှင့် ဗီယက်နမ် (ဂျီဒီပီ ၏ ၅ - ၆ ရာခိုင်နှုန်း) ထက် လျော့နည်းသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငါးမွေးမြူရေးတွင် ကဏ္ဍခွဲ ၃ ခု ပါဝင်သည်။

- ၁။ ကုန်းတွင်းရေချို - ထုတ်လုပ်မှု၏ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် ငါးမွေးကန် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်း အထိရှိကာ ရန်ကုန်မှ ကီလိုမီတာ ၂၅ - ၅၀ ဝန်းကျင်အတွင်းတွင် တည်ရှိသည်။

ဓာတ်ပုံ - ©Rory Hunter

- ၂။ ကမ်းရိုးတန်းဒေသငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း - မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပုစွန်မွေးမြူ ရေးကန် သုံးပုံနှစ်ပုံ ခန့်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ရှိပြီး ကျန်မွေးမြူရေး ကန်အများစုမှာ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင်ရှိသည်။
- ၃။ ပင်လယ်ပြင်ငါးမွေးမြူရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု - တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးရှိ ပင်လယ်ကကတစ် (barramundi) ခြံသွင်းမွေးမြူခြင်းများမှအပ အခြားသော ငါးမွေးမြူရေးများမှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိသည်။

ဥပဒေနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာမူဘောင်

ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍများကို အောက်ဖော်ပြပါဥပဒေများဖြင့် စီမံခန့်ခွဲ အုပ်ချုပ် သည် - (၁) မြန်မာ့ပင်လယ်ပြင်ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ (၁၉၉၀)၊ (၂) ရေချိုငါး လုပ်ငန်းဥပဒေ(၁၉၉၁)၊ (၃) ငါးမွေးမြူရေးဥပဒေ (၁၉၈၉) တို့ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ပင်လယ်ပြင်ငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေ (၁၉၉၀) ကို လက်ရှိပြင်ဆင်ရေးဆွဲ လျက် ရှိသည်။

ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနသည် ငါးသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် အဓိက တာဝန်ရှိသော ဌာနဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် တို့တွင် ဝန်ထမ်း (၂၄၆၉) ဦးရှိသည်။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနတွင် သုတေသန နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနခွဲရှိသော်လည်း လုံလောက်သည့် ရန်ပုံငွေနှင့် အရင်းအမြစ် များ ပံ့ပိုးပေးထားနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနအတွက် ဘဏ္ဍာငွေနှင့် လူအရင်းအမြစ်များ ထပ်မံ၍ ပံ့ပိုးရန်လိုအပ်သည်။

ပင်လယ်ပြင်ငါးဖမ်းစရိယာများတွင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းများ (MCS) ဆောက်ရွက်လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အင်အားမှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိသည်။ ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍမှာ ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီးကဲ့သို့သော တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ရန်ပုံငွေ ၅၆ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ကြီးမားသောအထောက်အကူပြုမှုများ ရှိသော်လည်း ငါးလုပ်ငန်းဦးစီး ဌာနအတွက် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ နှစ်စဉ် ဘတ်ဂျက်ငွေ ချထားပေးမှုမှာ ၀.၈ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ရှိသည်။

မြေအသုံးချခွင့်နှင့်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များ

ငါးမွေးမြူရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသည် လယ်ယာမြေ ဥပဒေ (၂၀၁၂) နှင့် မြေ လွတ်မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲသည့် ဥပဒေ (၂၀၁၂) တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကန့် သတ်ချက်များရှိနေသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် လယ်ယာမြေဥပဒေမှ လယ်ယာမြေ ကို ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ အခြားသောရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် အမြဲတမ်း ပြောင်းလဲ အသုံးပြုမှုကို တားမြစ်ထားသည်။ မြေလွတ်မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေ မှ တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင် မြေအသုံးချလုပ်ကိုင်သူများအတွက် မြေအသုံးချလုပ်ကိုင် ပိုင်ခွင့်ရရှိမှုကို အားနည်းစေသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမှ လျော့ချပေးခြင်း

ငါးလုပ်ငန်းနှင့် အခြားသော ပင်လယ်ပြင်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများအတွင်း စုပေါင်းစီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ် ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းများမှတစ်ဆင့် ပဋိပက္ခများလျော့ချရေး၊ ဘက်စုံတိုးတက်ရေးနှင့် မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက် အပြာရောင်စီးပွားရေး (Blue economy) တစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်ရန်အတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ရေချိုးငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ (၂၀၁၈) မှ ရပ်ရွာအခြေပြု ရေလုပ်သားအစုအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ် ရေချိုးငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ (၂၀၁၄) မှ ရပ်ရွာအခြေပြုရေလုပ်ငန်းစုပေါင်းစီမံခန့်ခွဲခြင်းအတွက် ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အပံ့ကို ပေးအပ်ထားသည်။ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရမှ ပြဌာန်းထားသော ပြည်နယ်ငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေတွင် ရေချိုးငါးလုပ်ငန်းနှင့် ကမ်းနီးဧရိယာများအတွက်ပါ ထည့်သွင်းထားပြီး ၎င်းဥပဒေ၏ တရားဝင်ကျင့်သုံးနိုင်မှုကို မစမ်းသပ်ရသေးပေ။

ငါးလုပ်ငန်းစုပေါင်းစီမံခန့်ခွဲသောစနစ်

ရပ်ရွာအခြေပြုငါးလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲခြင်းမှာ ကုန်းတွင်းနှင့် ကမ်းနီးငါးလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးများ သာတူညီမျှဖြစ်စေခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းများကို ရရှိစေသည်။ ၎င်းသည် ငါးလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်သည့် ယန္တရားတိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးနှင့် ဆင်းရဲသော ပြည်သူများ၏ ဘဝလုံခြုံမှုကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးတွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ယှဉ်ပြိုင်မှုများအား ဟန့်ချက်ညီစေရာတွင် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် စုပေါင်းစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ရေလွှမ်းဧရိယာများတွင် ဒေသခံများ၏ ပဋိပက္ခများကို လျော့ချနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသော အခွင့်အလမ်းများကို ပေးနိုင်သည်။ ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိက ကိစ္စရပ်များမှာ-

- ပင်လယ်ပြင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတွင် စီးပွားဖြစ် ကမ်းဝေးငါးဖမ်းသင်္ဘောများနှင့် ကမ်းနီး တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ရေလုပ်သားများကြား ယှဉ်ပြိုင်မှုများ။
- ရေပေါ်ရေလျှံဒေသများ၏ ရေအနက်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် ရေလုပ်သားများကြားတွင် ဖြစ်ပေါ်သော ပဋိပက္ခများ။
- ငါးမွေးကန်လုပ်ငန်းကြီးများနှင့် ယခင်လယ်စိုက်တောင်သူများ / ရေလုပ်သားများကြားတွင် မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့် ပတ်သက်သော ပဋိပက္ခများ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်သည့်ယန္တရား တိုးတက်ကောင်းမွန်ခြင်းမှ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများရရှိနိုင်မှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆောင်ရွက်နိုင်ပါက မြန်မာစီးပွားရေးကို တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဘီလီယံခန့် ပိုမို၍ အထောက်အပံ့ပြုနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းသည် (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၂၀၁၇)။ အာရှတွင် ဂေဟစနစ်နှင့် စီးပွားရေးအရ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ငါးလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲမှု ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၄.၈ ဘီလီယံ ထပ်မံရရှိနိုင်သည်ဟု ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ “နစ်မြုပ်နေသော ဘီလီယံတန်ဖိုးများကို တူးဖော်ခြင်း” အစီရင်ခံစာတွင် ၂၀၁၂ ကွင်းဆင်း လေ့လာတွေ့ရှိချက် ကိန်းဂဏန်းများကို အခြေခံ၍ ဖော်ပြထားရှိပါသည်။ ၂၀၁၂ တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပင်လယ်ငါးထုတ်လုပ်မှုမှာ (၁၁၃၁၅၀၀) မက်ထရစ်တန်ချိန် ရှိ၍ အာရှတိုက်တစ်ခုလုံးမှ ထုတ်လုပ်မှု (၄၁၂၅၁၆၅) မက်ထရစ်တန်ချိန်၏ ၂.၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် ငါးလုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲခြင်းမှ ထပ်မံရရှိနိုင်မည့် အလားအလာမှာ ငါးလုပ်ငန်းတင်ပို့ကုန် ကိန်းဂဏန်းများအား အသုံးပြု၍ တွက်ချက်ကြည့်လျှင် တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁ ဘီလီယံခန့် ရှိမည်ဟု သိရှိရသည်။

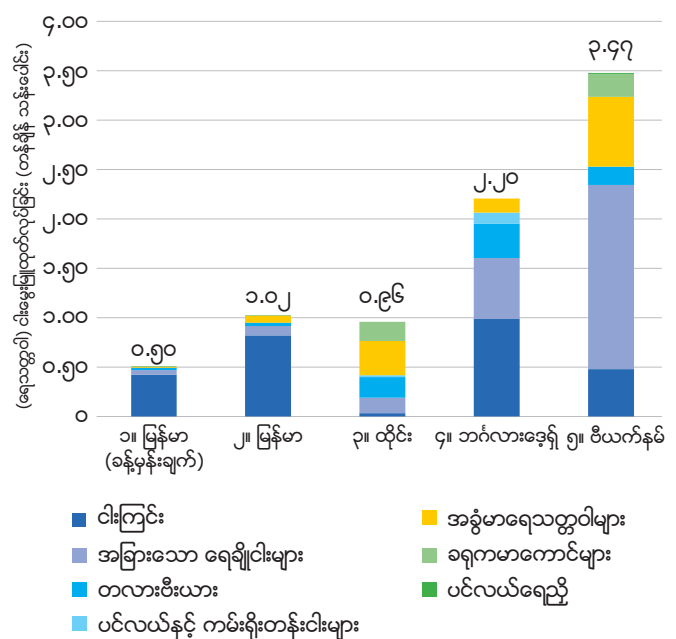
ငါးမျိုးစိတ်များ၏ အနည်းဆုံး သတ်မှတ် အရွယ်အစားပမာဏနှင့် ငါးဖမ်းစီးထုတ်ယူမှုပမာဏ ကန့်သတ်ခြင်းကို လိုက်နာစေခြင်းအားဖြင့် အခြားသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းတစ်ခုကို ရရှိနိုင်သည်။ ၁၀ နှစ်အတွင်းပင် ၎င်းဆောင်ရွက်မှုသည် ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသရှိ ကမ်းဝေးငါးပမာဏကို ၅ ဆနှင့် ၃ ဆ အသီးသီး တိုးမြှင့်စေမည်ဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ်ကမ်းဝေးငါးရရှိမှုကို ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးတိုးပွားစေမှာဖြစ်သည် (EDF - WCS ၂၀၁၉)။

ငါးမွေးမြူရေးထုတ်လုပ်ခြင်းတန်ဖိုးကိုလည်း ကြီးမားစွာ တိုးမြှင့်နိုင်သည်။ ၎င်းကို အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဆင့်သို့ရောက်အောင် လက်ရှိငါးမွေးကန်များ၏ ထုတ်လုပ်မှုအဆင့်ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ တန်ဖိုးမြှင့်မျိုးစိတ်များ ပိုမိုပါဝင်သော အမျိုးအစားစုံသည့် ထုတ်လုပ်မှုကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်နိုင်မှု အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ဧရိယာတိုးချဲ့ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုပေးခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငါးမွေးမြူရေး အမှန်တကယ်ထုတ်လုပ်မှုသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ထက်ဝက်ခန့်ရှိပြီး ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၏ ၁/၄ ပုံ နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ ၁/၇ ပုံ ခန့်သာ ရှိသည်။ ပုံ (၁) တွင် မြန်မာ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ထိုင်း နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများအတွက် ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း ပမာဏများအပေါ် အသေးစိတ်လေ့လာချက်များအား ဖော်ပြထားသည်။

ပုံ-၁

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများ၏ ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း

မှတ်ချက်။ ကော်လံ (၁) သည်လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များမှ ရရှိသော ငါးနှင့် ပုစွန်အထွက်နှုန်းအပေါ်အခြေခံ၍ မြန်မာနိုင်ငံထုတ်လုပ်မှုအဆင့်အား အစားထိုး ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းအစားထိုး ခန့်မှန်းချက်မှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမှန်တကယ်ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းသည် အစီရင်ခံစာပါ ထုတ်လုပ်မှု၏ ထက်ဝက်ခန့်ရှိမည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။

အရင်းအမြစ် - FAO၊ ၂၀၁၈

သို့ရာတွင် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် အတော်မြင့်မားသော စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ရှိသည်။ လတ်တလော လယ်ယာစိုက်ပျိုးနေသော မြေများ၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ငါးမွေးကန်အဖြစ် ပြောင်းလဲလုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် သီအိုရီအရ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၉၃ သန်း ထပ်မံရရှိမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍမှ ထုတ်လုပ်မှုကို စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ ဂျီဒီပီတွင် ၃.၇ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပါဝင်လာစေမည်ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားအဆင့် ဂျီဒီပီကို ၀.၉၄ ရာခိုင်နှုန်းအထိ အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်သည်။

လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော မူဝါဒဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

လွှတ်တော်မှ ကမ်းဝေးငါးဖမ်းလေ့များကို ခြေရာခံနိုင်သော(VMS) ဝန်ဆောင်မှုတပ်ဆင်ခြင်းကိုပြုလုပ်ရန် မကြာသေးမီက ဆုံးဖြတ်ပေးခဲ့သည်။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနသည် နိုင်ငံတကာ VMS ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီများထံမှ သင့်လျော်သော အဆိုပြုလွှာများ တင်ဒါခေါ်ယူသည့် လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်သည်။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနအား ကမ်းဝေးငါးဖမ်းလေ့များ VMS တပ်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းတွင် အကူအညီပေးနေသည့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတကာ ကူညီရေးအဖွဲ့ (DANIDA) ၏ အဆိုအရ မြန်မာအစိုးရသည် VMS စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် လိုအပ်သော ငှားရမ်းမှုဆိုင်ရာ ဆော့ဝဲလ်နှင့် ကမ်းဝေးအခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ရန် ရန်ပုံငွေချထားပေးမည်ဟု သိရသည်။

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်လည်း စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မဟာဗျူဟာတွင် ငါးလုပ်ငန်းနှင့် ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ တိုးတက်စေရန် ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ထားရှိပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့် ငါးမွေးမြူရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ် (၂၀၁၈) မူကြမ်းမှ ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ရေရှည်တည်တံ့စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရည်မှန်းချက်များ ထပ်မံချမှတ်ထားရှိပါသည်။

ယခုအချိန်အထိမြန်မာ့ငါးလုပ်ငန်းအပေါ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာအထောက်အကူပြုကူညီမှုများသည် သိသာထင်ရှားသော ရလဒ်ကောင်းများကို ရရှိစေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုများသည် ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍအတွက် သိသာထင်ရှားသော အပြောင်းအလဲကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် လုံလောက်မှု မရှိပေ။ စီမံကိန်းအများစုသည် ထုတ်လုပ်သူများ (သို့မဟုတ်) ရေလုပ်သား အသိုင်းအဝိုင်းများအပေါ် အဓိက အလေးထားပြီး အခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် ချေးငွေထောက်ပံ့မှုများ အပါအဝင် တန်ဖိုးကွင်းဆက်လုပ်ငန်းများနှင့် ဆိုင်သောက်စွဲများတွင် အထောက်အကူပြုမှုများ အားနည်းလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ငါးမွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကဏ္ဍနှစ်ခုစလုံးကို သက်ရောက်စေသော မြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၊ ကမ်းနီးငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများအား ဥပဒေနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေမှု စသောမူဝါဒများ၊ စီမံခန့်ခွဲမှု ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း အထောက်အကူပြုမှုများ နည်းပါးပါသည်။

ရှေ့ဆက် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ငါးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် လိုအပ်သော လုပ်ဆောင်မှုများကို CEA မှ အကြံပြုထားပါသည်။

ရေတိုတွင် ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ဆောင်မှုများမှာ -

- **ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၏ ပြည့်သူ့ဘဏ္ဍာငွေအသုံးပြုမှုနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့လာမှုကို ဆောင်ရွက်ရန်။** ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၏ နည်းပညာစွမ်းဆောင်ရည်နှင့် MCS လုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာစေရန်အတွက် မူဝါဒပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ အကြံပြုချက်များ လိုအပ်ပါသည်။ တန်ဖိုးကွင်းဆက်လုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဆန်းသစ်ပြောင်းလဲချက်များသည် ကမ်းရိုးတန်းဒေသတွင် ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျော့ချရေးနှင့် စားဝတ်နေရေးဖူလုံမှုအတွက် အထောက်အကူ ပြုမည်ဖြစ်သည်။
- **ငါးမွေးမြူရေးကဏ္ဍ ဘက်စုံတိုးတက်ရေးနှင့် ရာသီဥတု ကြုံကြုံခံနိုင်မှုအား မြှင့်တင်ရန် အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုတစ်ခု ဆောင်ရွက်ရန်။** ၎င်းဆောင်ရွက်ချက်တွင် လက်ရှိရေလျှောင့်ကန်များတွင် ငါးမွေးမြူရေးနိုင်မှု အလားအလာအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ၎င်းလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်မည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ခြင်းတို့ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။
- **ဒီရေတောများနှင့်သန္တာကျောက်တန်းများအား ကာကွယ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးတွက်ချက်ခြင်းတို့အား အားမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နည်းလမ်းများရှာဖွေခြင်း။** ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများမှ ကမ်းရိုးတန်းနေ ပြည်သူများကို အကာအကွယ်ပြုနိုင်ရန်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများနှင့် ဆက်စပ်သော ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိစေရန်အတွက် ၎င်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်မှာ လွန်စွာ လိုအပ်လှပါသည်။

မာတိဇုံ - ©Rory Hunter

ရည်ညွှန်း

- Baran, E., K. M. Nwe, T. Swe, S. Hansein, P. Keomonyneath, R. Sokvisal, Z. Lunn, and P. Gatke. 2018. Consultations of Fishers on Fishery Resources and Livelihoods in the Ayeyarwady Basin. Ayeyarwady State of the Basin Assessment (SOBA) Report 4.3. Myanmar: National Water Resources Committee (NWRC).
- Belton, B. 2018. "The Status of Aquaculture in Myanmar in Regional Context, and Opportunities for Sustainable Growth." Unpublished consultancy report prepared for the World Bank.
- Belton, B., A. Hein, K. Htoo, L. S. Kham, U. Nischan, T. Reardon, and D. Boughton. 2015. "Aquaculture in Transition: Value Chain Transformation, Fish and Food Security in Myanmar." International Development Working Paper 139, Michigan State University, Michigan.
- BOBLME (Bay of Bengal Large Marine Ecosystem). 2014. "Assessing, Demonstrating and Capturing the Economic Value of Marine & Coastal Ecosystem Services in the Bay of Bengal Large Marine Ecosystem." BOBLME-2014-Socioec-02, Food and Agriculture Organisation of the United Nations (FAO), Bangkok.
- DOF. 2017. Fishery Statistics 2017. Nay Pyi Taw: Department of Fisheries, Republic of the Union of Myanmar Ministry of Livestock, Fisheries and Rural Development.
- EDF-WCS (Environmental Defense Fund & Wildlife Conservation Society). 2019. "Myanmar Multispecies Simulation Model." https://kristinkleisner.shinyapps.io/myanmar-miger_-_region/.
- FAO. 2018. "FishStat database". <http://www.fao.org/fishery/statistics/software/fishstatj/en>. Accessed 22 November 2018.
- Krakstad, J.-O., B. Krafft, O. Alvheim, H. Thein, and P. Psomadakis. 2015. Cruise Report "Dr. Fridtjof Nansen", Myanmar Ecosystem Survey. FAO-NORAD Technical Report, EAF - N/2015/5.
- Losada, I. J., P. Menéndez, A. Espejo, S. Torres, P. Díaz-Simal, S. Abad, M. W. Beck, S. Narayan, D. Trespalacios, K. Pflieger, P. Mucke, L. Kirch. 2018. "The global value of mangroves for risk reduction. Technical Report." The Nature Conservancy, Berlin.
- The World Bank. 2017. *The Sunken Billions Revisited: Progress and Challenges in Global Marine Fisheries*.
- Worldfish. (2018). "Myanmar" downloaded from <https://www.worldfishcenter.org/country-pages/myanmar>.